

ČAJ

Pro chvíle pohody

SRPEN 2012

Časopis Autorů Jičínska

V BARU

Dnes ještě svádí chlapy pohledem
s dekoltem, za který neručí
pivo roznáší s nadhledem
všichni ji chtějí držet v náruči

A možná až za pár let
v nádražním bufetu bude uklízet
nevšimne si ji celý svět
a já už básně o ní
těžko budu pět

Václav FRANC

71

Vážený čtenáři,

je srpen a dovolené jsou v plném proudu, takže jsem si dovolil připravit zajímavé čtení pro chvíle pohody a lenošení, tentokrát dokonce v rozšířeném formátu.

Hostem je pardubická autorka zajímavých knížek „Jepičí hvězdy“ (psal jsem o ní v Kobře), „Matky matek“ a dalších **Iva Tajovská**. V ČAJi se představuje povídka „**Dělám, že dělám a jsem za to dobře placená**“. Doporučuji Vám všem, abyste neváhali a sáhli po jejích knížkách, určitě stojí za přečtení. Podle autorčiny předlohy právě z výše uvedených „Jepičích hvězd“ byl natočen film „Archiv“.

I rozhovory jsem připravil dva. Vyzpovídal jsem nositele ocenění Jivinský Štefan pana **Oldřicha Suchoradského** z Mlýnce, který v této vesnici u Kopidlna opečovává místní knihovnu, ale je to takový „všeuměl.“ Svoje aktivity vysvětluje tak, že

**„Čím víc má člověk zájmů a aktivit, tím je menší
pravděpodobnost, že je v životě neúspěšný!“**

Druhý rozhovor poskytl pan **Milan Hodek**, který pokračuje v práci tiskárny po Romanu Polákovi, který v březnu letošního roku navždy odešel. Vzpomíná nejen na svého „šéfa“, ale říká:

**„Tato tiskárna měla vždy sex appeal v tom,
že se zde potkávali kreativní lidé!“**

Z literárních počinů ČAJ nabízí povídku **Ilony Pluhařové** „**Dovolená**“, která byla oceněna na letošním Literárním Varnsdorfu. No a s troškou do mlýna jsem přispěchal i já, **Václav Franc**, básní „**V baru**“, nakonec i tam se dá trávit dovolená, ale mnohem lepší je to třeba na čundru jako v mé starší vzpomínkové povídce (psal jsem ji před dvaceti lety, tak mějte pochopení pro hříchy mládí)

„Anděl na útěku“.

Hezkou druhou polovinu léta
(a s radostí, že ČAJ se má čím pochlubit)
přeje
Václav

HOST ČAJe:

Iva TAJOVSKÁ

nar. 27. 2. 1959 v Pardubicích

Zaměstnání: sociální pracovník,
vedoucí sociální služby

Vydané knihy:

Jepičí hvězdy (2005)

Matky matek (2006)

Pavučiny touhy (2007)

Jarmark obnažených duší (2009)

Podle povídky Archiv
z knihy Jepičí hvězdy vznikl film
„Archiv“. Spoluautorství na scénáři
s Miroslavem Sovjákem,
vysíláno v roce 2009.

DĚLÁM, ŽE DĚLÁM A JSEM ZA TO DOBŘE PLACENÁ

Iva TAJOVSKÁ

Řidič se snad zbláznil. Na rovinkách mezi zastávkami a semaforey dohání zpoždění. Neohrabaný trolejbus kvílí. Dnes to není na žádné poklimbávání. Zběsilá jízda vyhláší pohotovost mému ranně otupělému pudu sebezáchovy. Cestujícím těsně za zády cvakají dveře, vypadá to, jako by spíše vypadávali, než vystupovali.

Lituji, že jsem si zase zbaběle zneškodnila jízdenku. Dnes by se ke mně žádný revizor nedopotácel. V našem městě jsou přemnožení. Jde o známé, snadno dekonspirovatelné tváře starších mužů a přivydělávajících si důchodců. Odpovědný výraz, u všech podobně uspořádané vrásky soustředění a důležitosti, brýle, kšiltovka nebo fuflikatý klobouk je výmluvnější, než odznak choulící se v pootevřené dlani. Znáám je všechny,

nespavce. Jen minulý měsíc jsem to neodhadla.

„Posad'te se, pane,“ uvolňovala jsem místo staříkovi klátícímu se nade mnou. Skvrnitou rukou s bělajícími se klouby svíral držadlo sedadla. Odmítavě zavrtěl hlavou. Na křižovatce s rozsvícenou červenou zastavil své tělo, posunul si klobouk a odkašlal. „Kontrola jízdenek, prosím.“

Zrcátko odráží řidičovu vzrušenou tvář. Jezdec „formule trolejbus“ vjíždí do závěrečné rovinky. S kabelkou přitisknutou pod paží a nastavenýma nohama do pohotovostní polohy směřujícími k výstupním schůdkům očekávám pravý okamžik. Umně využívám pohyb setrvačnosti při prudkém brzdění a vymršťuji se k výstupu. Stačím zachytit řidičův pobavený výraz, který ze zastávky vyjíždí ještě s nedovřenými dveřmi.

Venku si urovnávám kabát a přehazuji kabelku přes rameno. Jsem živá. Jsem nezraněná. Jsem šťastná. Mám hodného muže a citlivého syna. A také zaměstnání. Je krásný, slunečný podzim. O schody vstupu do úřadu se zachycují naváté, vybarvené listy. Vlhkost mi je lepší na boty. Zvoním. Za prosklenými dveřmi vidím cupitajícího vrátného. Za chůze si stydlivě rozepíná bundu. Na poloodhaleném svetru se mu chvěje vizitka upevněná spínacím špendlíkem. Profesionální chňapka zakoupená před mnoha lety se zlomila a původně průhledná hmota pouzdra zkřenčela a zežloutla. Na nákup nové nevyšel rozpočet. Blíží se konec roku, je vyčerpáno. Vrátný truceje. Nebude to kupovat ze svého. Just ne. Všechno ne. Dost na tom, že si přinesl vlastní psací potřeby, rádio a rychlovarnou konvici. A ještě ti nahoře dělali cavyky a musel si podat písemnou žádost o povolení mít na pracovišti tyto osobní věci. Než se elektrické spotřebiče stačily rozkoukat, vyšel vnitřní pokyn nakazující je odnést.

Při předávání klíčů se mě dotkly jeho prsty. Jsou ztuhlé, působí jako železné napodobeniny rukou robota první generace. Do dlaně mi vklouzne ledový kov. Je zle.

„Už zase netopí?“ ptám se. Jen tak, aby řeč nestála, odpověď znám.

„Měla jste zůstat venku, je tam teplejc. Dneska je kritická teplota.“

Ulevuji si povzdechnutím. Kritická teplota je 15 stupňů. Počítač, ovládající vytápění budovy a rozhodující o našich cystitidách, bolavých vaječnících, ledvinových kolikách a usmrkaných nosech reaguje sepnutím na zahájení topení, až naměří-li jeho venkovní čidla od určitého data číslo pod 15. Vnitřní teplotu nebere moc vážně.

Šéf, podšéf zástupce a podpodšéfová se právě chystají k odjezdu. Byli pozváni na exkurzi do spřízněného úřadu. Vzali s sebou Exhibicionistku, obecní donašečku a zároveň věrnou důvěrnici, kamarádku podpodšéfové. Jejich vztah je širokospektrý a flexibilní.

„Mohli byste, prosím, ještě zařídit, aby zatopili?“ pípnu nesměle, když je mímám na chodbě - odcházející a rozesmáté. Propadám panice. Děsí mě představa, že odjíždí nejvyšší šéf, jediný oprávněný přimluvit se za zatopení. Náš úřad je v této budově v nájmu a vlastník je šetřilek. Ze štábu vedení tu zůstane pouze sekretářka. Disponuje se značným množstvím pravomocí, ovšem možnost hlásit nízké teploty na pracovišti a domáhat se u správce budovy jejich zvýšení k nim nepatří.

I na šéfa zřejmě doléhá chlad dlouhé, vlhké chodby. Zamrzá mu úsměv. „Už zase začínáš? Kolikrát ti mám opakovat, že to řídí přesně nastavený počítač!?“ jeho hlas a výraz je náhle přísný a ztuhlý.

Je mi trapně, že jsem zkazila jeho dobrou náladu. Zahanbeně klopím hlavu, vydechnu a od úst mi začíná odplouvat bílý obláček.

Šéf je menší než já. Mám průměrnou výšku středoevropské ženské populace. Ještě nedávno to byl malý podšéf, zástupce. Velký šéf, Šedý vlk, začátkem léta odešel do důchodu. A na jeho místo nastoupil on, doposud neoceněný, bez příležitosti prokázat své schopnosti a naplnit nemalé ambice.

Vážím si své svobody v demokratické, vyspělé zemi. Nejen sama sobě v duchu, ale i těm, kterým absolutně důvěřuji, mohu šeptem říct, že je to malý, hodně malý šéf. Toto právo jsem si ještě nenechala odebrat ani ve státním úřadu, ve kterém se střídá pět ostražitých vrátných hlídajících budovu a její supertajný obsah ve dne v noci, svědomitých mužů

kontrolujících pevnost mříží v oknech a otisk pečetidel v oslintaných plastelinách protnutých trikolorovým provázkem.

Malý malý šéf. Tak, takhle já si mu familiérně říkám. A někdy si to i šuškám s Cukřinkou, nejzimomřivější kolegyní, která se neustále cpe něčím sladkým v naději, že donutí tělo spalovat energii a tím se zahřeje. Tiše se u toho smějeme. Malý malý šéf, na těle i na duchu, doktor Frgáč. Krátce: DrFr. Jen ten jeho titul JUDr. mě trochu mate. Na své původní, kožené manažerské křeslo zástupce posadil po převzetí funkce „pana inženýra“, svého tvárného známého. Co do shromažďování informací naprosto spolehlivá kolegyně Zvědulka vypátrala, že pan inženýr dělal stavební dozor na stavbě rodinného domku DrFr.

Zástupce - pan inženýr podšéf Panák. Je nehlučný. Nebo němý? Vlastně ne, za několik měsíců, co je u nás, jsem rozpoznala, že pozdravy umí vyslovit. Ráno dokonce průběžně prostřídává pozdrav „dobré ráno“ s „dobrým dnem“, a to podle toho, jak dlouho si prospí. A minulý týden se ještě více rozhovořil. Tragédce při odchodu ze zaměstnání řekl celá dvě nová slova: „Už domů?“ Jedna z nejpovídanějších zaměstnankyň byla tak šokovaná rozšiřující se slovní zásobou nadřízeného, že všem, které už nezastihla na zastávce MHD, tuto událost operativně zatelefonovala.

V naší kanceláři, bývalé školní třídě rozdělené šedomodročernými deskami do 6 podivných kotečů, které mají vytvořit iluzi soukromí pro zaměstnance a případně klienta, si dnes nesvlékám kabát ani boty. Vytahuji přímotop, strkám jeho koncovku do zásuvky a jako pokaždé se zbytečně snažím postrčit knoflík zaseknutý na maximum. Až přijdou kolegyně z vedlejší kanceláře, nastane o něj bitva. Hádáme se potichu. DrFr slíbil, že nám ho zkonfiskuje, pokud se nebudeme umět domluvit. Stejně tu „nějaké takové topení nemá co dělat, děvčata. Hodiny na elektroměru se točí jako blázen. Je jen moje dobrá vůle, že to nevidím. Zatím. Ale děvčata, jakmile se nedohodnete, běda vám!“

Obvykle se raději dohodneme. I za cenu osobních ústupků hájíme každý stupeň, o který přenosné topení zvýší na nějaký čas teplotu v jedné z místností s vysokými stropy, rozklíženými okny a sklepem pod nohama. Dodržujeme hodinový rozpis a každou celou přemístujeme zchvácené, rozhicované topítko mezi sousedícími místnostmi. Jen když vnitřní teplota

klesne pod 17 stupňů, držíme u topení službu, aby některá z kolegyně z vedlejší kanceláře nevyužila nestřežený okamžik. Pod tuto teplotu padá platnost rozpisu a veškeré zábrany.

Zapínám kopírku, počítače, tiskárny a lampičky na stolech. Je jedno, že ostatní přijdou později. Taková rozehrátá výpočetní technika a žárovky udělají na teploměru své.

Nasazuji silné ponožky a cpu si nohy do přezůvek s napodobeninou beráncí kůže. Škoda, že mi z mých pletených ponožek z trojitě příze začíná lézt pata. Pohyb mě trochu zahřál. Odvážně sundávám kabát a přehazuji přes nohy deku.

„To je klandra,“ oznamuje přicházející kolegyně a vrhá se k teploměru visícím na stěně nedaleko topení.

„Zachovej paniku, je kritická teplota,“ hlásím a snažím se rozhýbat prsty, které mi na deseti bodech tuhnou na klávesnici. Sahám do rezerv z ložské sezóny a vytahuji rukavice s odstříženými špičkami.

„Už to zase začíná.“

„Nezoufej, mám pro tebe dobrou zprávu, páni velkomožní právě odjeli.“

„Cože?“ raduje se, „šéfové jsou už pá?“

„Jo, jsou pá, viděla jsem na vlastní oči jejich hromadný odjezd.“

„No jen jestli to není zase nějaká habaďůra. Aby se zase kontrolně nevrátili.“

„Auto je pryč, ale v každém případě si rozhod' papíry. Kdyby přepadovky doladili a zaparkovali za rohem.“

„Kašlu na ně. Mám ranní kofeinový abst'ák. A sundej ty rukavice,

vypadáš, jako by sis sem odskočila od vyhrabování popelnic.“

Vyhovím jí, až když svírám horký hrnek. Už máme vypité druhé kafe a třetí čaj. Padlo několik otřepaných nápadů čaj něčím vylepšit. Ale směrnice č. 16, třináctá od nástupu DrFr před několika měsíci, velí v případě opuštění budovy úřadu hlásit vrátnému, který ze tří šéfů na devět podřízených povolil odchod. Chudáci vrátní. Po dalším nařízení museli zašmudlat do neprozřetelně přednarysovaných kolonek v linkovaném sešitě nazvaném „evidence příchodů a odchodů zaměstnanců“ další sloupeček na záznam týkající s povolení přerušení pracovní doby. Ale dneska zůstává uzoučká kolonka ztrácející se ve středovém ohybu sešitu prázdná. Všichni jsou pá. Sice nám dnes šéfuje naše krásná sekretářka Bárbí, ale ani tento souhlas nespadá do jejich kompetencí, ačkoliv jich má nejvíce hned po třech šéfech a dvou uklízečkách, kamarádkách manželky DrFr.

Nudíme se. Šíleně se nudíme. V žaludcích se nám mísí teplé nápoje, svačiny, mlsoty a obědy, které jsme už z dlouhé chvíle snědly. Je teprve deset hodin. Jeden z desítek příkazů a pokynů šéfa nyní je: „Děvčata, pracujte pomalu. Říkám po-ma-lu!“

Ještě před rokem nás se Šedým vlkem, který se už viděl v důchodu a DrFr na jeho židli, nutili k vysokému pracovnímu nasazení. Podařil se jim republikový unikát: vpasování neměřitelné kancelářské práce do normy: Pokud nepřijdou klienti, denně zpracovat minimálně sto stran textu. A protože krátce před tím oba úspěšně absolvovali kurz výuky tabulkového kalkulátoru Excel, vytvářeli každý týden tabulky a grafy s našimi výkony a umísťovali je na nástěnku cti a hanby. Žádná z nás nechtěla být na posledním řádku („Děvčata, před branami našeho úřadu stojí desítky uchazeček o vaše místo a věřte, že by si ho náležitě považovaly“), proto jsme zdařile v rámci lopotných přesunů na čelní místa v tabulce vyšroubovaly normu v průměru na sto třicet. Ke konci pracovní doby jsme vypadaly jako v akutní fázi myxomatózy a tetanu. S očima podlitýma krví od širokopalcové obrazovky a ztuhlou krční šíjí jsme se odplazily domů, abychom se do dalšího pracovního dne trochu rozkoukaly a rozhýbaly. Tu dobrovolně navýšenou normu o třicet procent nám výrazně zkreslila Hektička. Svého pracovního místa si považuje. Je samoživitelka a rok byla evidována na úřadu práce. Její dobrovolná, průměrná denní norma byla sto osmdesát. V okamžicích, kdy jsem se s ní v rychlosti mýjela na chodbě nebo toaletě tvrdila, že jí tato práce nesmírně baví, a že naši páni šéfové

jsou moc hodní lidé a má je ráda. „No řekni, nejsou pan doktor a pan inženýr super šéfové?“

Přikyvují i dnes a za svou neverbální lež se už nečervenám. Hektička průběžně s hodným panem doktorem komunikuje a neobratně prostřídávají tykání s vykáním. Navíc jí jsem zavázána. Jejím koníčkem je párání starých svetrů a pletení ponožek. Za víkend u televize udělá obvykle dva páry a v pondělí ráno je rozdává. Jsem její vděčná odběratelka. Čím delší, tím lepší, nad kolena v obchodě neseženu a pletení mě už nejímí dvacet let nebaví.

Poslední rok je všechno jinak. Nejenže už klienti téměř nechodí, ale materiály ke zpracování, které přicházejí z pražské centrály, docházejí. Musíme si práci šetřit. Panu DrFr zbývají do důchodu čtyři roky. Norma klesla nejprve na osmdesát, dlouho se držela na padesátce, dnes je na čtyřicítce. „Pomalů, děvčata, po-ma-lu,“ je šéfovo heslo dne. „Řádek po řádku. A každou práci si po sobě zkontrolujte. Třeba čtyřikrát. A zkontrolované stránky si samozřejmě také započítejte do zpracovaných.“

Zpočátku jsme se opályely závratnou možností zkontrolovat si vlastní práci. Úžasné. Po čtvrté kontrole téhož textu klesla chybovost na desetinná místa. Některým z nás se vylepšil i rodinný rozpočet – ušetřily na cigaretách - úplatcích sekretářce Bárbí. Další část z nás se současně přestala vysilovat cinkrlátkovými lichotkami podšéfové Docentce, nekuřačce. Obě nám dělají kontroly chybovosti a případnou nalezenou chybu propočítávají na procenta podle flexibilního kódu odvíjejícího se podle míry vzájemných sympatií, výše úplatku a dávek lichotek. Propočtená procenta chybovosti jsou rovněž zaznamenána v tabulce výkonů a v celkovém pořadí výkonů umístěných na nástěnce dělají divy.

Snížením normy a zavedením vlastních kontrol kontrol skončila éra vrcholného období řitního alpinismu pro ambiciózní uchazeče o první místo v tabulce. Následující kontrolu kontroly kontroly vykovávají pouze ty nejsnaživější nebo zbabělé a u šéfů neoblíbené. Ostatní se nevysilují prací a jistí se pokračováním dávkování lichotek, donašečstvím a drobnými, obvykle již ne finančně nákladnými úplatky ve formě cigaret nebo čokolád určených kontrolorkám chybovosti.

Nevím, čím ještě dalším pro ostatní začala nově zavedená éra snížené

normy. V podstatě se už ani o normě nedá hovořit, spíš o šolichu vyplňujícím zlomek pracovního dne. Pro mě toto období začalo tím, že jsem už Bárbí každý den netvrdila, že je úžasně štíhlá, a že v těch nových riflích vůbec nemá velkou prdel. Druhou kontrolorku, Docentku, jsem již nepřesvědčovala, že ten její nový model umělých nehtů je úžasný a ty vykreslené pomněnky na palci a prostředníčku ji náramně ladí k očím a akvamarínu v novém prstenu.

Docentka byla při vzniku našeho úřadu jedna z nás. Snad to bylo milosrdenství tehdejšího šéfa Šedého vlka a jeho individuální a lidský přístup k této podřízené, když pro ni vytvořil místo podpodšéfové. Před povýšením zdatně srážela původní průměrnou normu zpracovaných stran, na kterou z opačné strany útočila Hektička svými brilantními výkony. Docentka rok držela poslední pozici v tabulce výkonů. Přece ji bývalý vedoucí Šedý vlk honící poslední milostné zážitky před odchodem do důchodu nebude trápit, když se pro ni taková obyčejná práce nehodí a její sexy centimetrové nehty zadržávají o klávesnici a mršky zlobivé zdržují a ještě ke všemu tropí chybičky. Vždyť holka má jiné přednosti a schopnosti. Je atraktivní, reprezentativní a nejlépe ze všech se obléká. Nemá jako ty ostatní zimomřivé slípky, které chodí celou zimu ve svetrech a tlustých ponožkách. V odvážných výstřizích se jí chvějí ňadra ozdobená pikantními pupínky husí kůže, čvachtající silikonová výplň podprsenky je tlačí k bradě a úzké kalhoty ze strečového materiálu soustruží zadeček. A tu maturitu si dodělá, na takové místo výuční list přece jenom dlouhodobě nestačí. Docentčina nadějně se rozvíjející kariéra byla za finanční podpory jejího čtvrtého manžela jistěna ještě vyšší péčí o svůj povrch. Nepřirodní blondýna zvýšila frekvenci návštěv kosmetických a kadeřnických salónů, solárií, manikérek a butiků. Svou kancelář určenou pro příjem klientů průběžně vyzdobuje umělými květinami. Trezory, parapety a skříně postupně pokrývá plyšovými hračkami. „No řekni, nejsou úžasně? Jsou tak roztomilé, doma jich mám plnou sedačku a vitríny, každý máme svou slabůstku, no ne? Chi chi chi, cha cha cha,“ afekt graduje s přibývajícimi roky a upevňující se pozici.

V jejich plyšácích se už nevyznám, a proto se někdy dopustím fópá, že nového medvídky, myšičky, lvičky nebo králíčka nepochválím. Po letech trpím přiměřenou provozní slepotou. Jen ještě občas, když musím vstoupit do její marigotky, pardon, kanceláře, mám obavy, že co nevidět do záclon zapíchá navoněné růže z krepového papíru na špejlích a do rukou mi místo

spisů vloží vzduchovku.

Naše pracoviště je plné extrémů. Dábelská norma byla tedy nahrazena normou symbolickou, udržovací. Když si ráno přečtu jenom jedny noviny, během středního dopoledne mám hotovou i páteční práci. A to pracuji po-ma-lu. V pondělí a úterý jsem státní úřednice. Ve středu dopoledne čtenářka bulvárních časopisů, luštitelka křížovek a okrajově, aby mi den více utíkal, uvědomělá kontrolorka vlastní práce. Ve čtvrtek a pátek jsem komediantka, DrFr má rád naši hru na práci, zejména koncem týdne. Když nečekán, nezván vstoupí, vždy shovívavým kývnutím hlavy ocení naše snaživé odhazování časopisů, rozluštěných křížovek a manikúry do šuplíků. Nosí filcové pantofle. Rád se po zavržení dveří kochá naší zběsilou aktivitou a náhlým, bleskovým klapotem pěti párů rukou na klávesnici. Vypracovaly jsme se. Když den, dva nepříjde, cvičně trénujeme reakce pro udržení formy. Jsem jednička. První jsem přišla na zlepšovák zakopávat nohou předem pootevřenou zásuvku připravenou na odhod časopisu a dalších nepovolených osobních předmětů. Ušetří se tím cenný zlomek vteřiny kritického času. Jen jsme si ještě neporadily s nežádoucími zvuky šustotu a paterým bouchnutím zásuvek v sotva postřehnutelném sledu.

„Co je nového, děvčata?“ spouští obvykle přátelský monolog a nečeká na odpověď. „Jsem rád, že se už neshromažďujete u kávy na šatně, tak by to nešlo, děvčata, tak to teda ne, to bych tu musel zavést jinačíí pořádek, mně je to jedno, já nic neříkám, já nemyslím tu nebo tu, nebudu žádnou z vás jmenovat, ale kdybych vás víckrát viděl posedávat na šatně u kafe, a některé z vás jsem tam už viděl vícekrát, ale já nebudu někoho jmenovat, to bychom se, děvčata, museli rozloučit. To třeba ty nebo ty,“ upírá zrak na dnešní vytypované favoritky, „že se na vás dívám, to nic neznamená, nebuďte hned vztahovačné a podebrané,“ pokouší se dovést svou myšlenku ke konci, „já to myslím všeobecně, já jsem totiž férověj a říkám vám to na rovinu, nejsem jako ten, nebudu jmenovat,“ ukazuje nahoru směrem k bývalé kanceláři Šedého vlka, „... ale to máme dneska hezký počasí, tak hezky pracuje, a hlavně po-ma-lu, děvčata, po-ma-lu,“ košatí svůj verbalizovaný tok zmatených myšlenek, u kterého se snažím pracovat. Než nám všechna sdělení předá, mám splněnou normu i na příští týden.

Ale dneska je šéf a jeho doprovod v trapu. Je kritická teplota. Je čtvrtek. Máme hotovo, jsme za komediantky, které jsou bez publika, je nám zima a zásuvky máme zavřené.

„Já se tak strašně nudím!“ vykřikuje Zvědulka. Do osmi hodin centralizovala všechny ranní novinky a několikrát nám je už v různých obměnách přeříkala. Trochu jsme je rozvedly, doplnily a poopravily, takže prodiskutovaný drb má už zcela jinou podobu. Každá informace o známých probere a zkrátí předlouhé hodiny. Vzácně nastalé ticho způsobuje Zvědulce trápení. Vyrží ho snášet jen do doby, než znovu prolustuje dnešní časopisy. Pak spouští monolog. Zopakuje a doplní o nové myšlenky a alternativy ranní témata, připomene a vylepší osvědčené historky. Není náročná, nevyžaduje, abychom ji odpovídaly, netrvá na tom, že při jejím vyprávění musíme mít otevřené oči a přikyvovat. Její každodenní, mnohahodinové vyprávění léta neposlouchám. Místní teplotní podmínky jí příliš nesvědčí a čas od času ochraptí. Ale ani tento stav ji nezabrání v tom, aby zmlkla. Se skřehotavým, přeskakujícím hlasem obchází kanceláře a všechny, včetně sebe, baví tím, jak se jí hlas ztrácí, aby ho po důkladném odkašlání znovu ulovila a pokračovala. V tomto období má nejvíce jednání s nadřízenými, kteří s povděkem kvitují, že i přes zhoršený zdravotní stav chodí do zaměstnání a neběhá zbytečně po doktorech, ba co víc, ani nevyužívá kontrolky.

„Kurňa! Ještě není ani deset, ten čas se snad zašprajcoval! Dneska to obzvlášť neutíká, a to jsem už odepsala na dva inzeráty,“ stěžuje si Tragédka, když si Zvědulka uvědomila, že ještě neprobrala včerejší seriál s Exhibicionistkou a odběhla do vedlejší kanceláře. Tragédka minulý týden opustila dalšího přítele, který o několik minut dříve opustil ji. Táhne jí na čtyřicítku a přísun milenců už není tak plynulý, proto se začala uchylovat k inzerátům. Ráno prolustuje časopisy a noviny, čerstvé inzeráty si tiskne na kopírce a potom z nich pomocí barevných tužek, zvýrazňovačů a desek tvoří pouze jí srozumitelný systém. Po prvních schůzkách přichází rozzářená a radostně vypráví, že ji osud konečně odměnil tím pravým, který je úplně jiný, než ti předešli. Po každém rozchodu nám sděluje, že všichni chlapi jsou zmetci, a že už žádného hajzla nechce ani vidět. „Ach jo, ach jo... Furt mi je zima. Ach jo, já jsem tak rozkňákaná! A dneska nemá přijít ani jeden klient. Já tu snad shniju!“ pokračuje v dojemném stýskání si. Nudí se nejokázaleji z nás.

„V týhle zimě nic nehnije, na to jsou fyzikální zákony,“ začíná mluvit Puchýř, který se vkládá do hovoru pouze ve chvílích, když může někoho opravit nebo mu jinak dát najevo svou intelektuální převahu. Zdárně ukončuje druhý semestr kombinovaného studia.

„A má to ještě jednu výhodu, nemusíme si dávat svačiny a obědy do ledničky. Tedy pokud si je nesníme hned po ránu, jako dneska,“ doplňuje Cukřinka, které se chvěje šedomodrá brada.

Není mi do řeči. Svírám myš k počítači, abych vyhledala karetní hru.

„Nech toho a necvakej!“ okřikuje mě Zvědulka sedící přes uličku, „už jsem skoro spala,“ roluje si ručník pod krk, aby ji neklinkala hlava, a začíná jemně, pravidelně oddychovat jako myška.

Jdu si potichu ke kopírce ofotit poslední nevyluštěnou křížovku z dnešních časopisů. Procházím kolem pracovního stolu Puchýře, mladé, náladové, dosud mužskou rukou nedotčené ženy, expertky na nedodržitelné diety. Po stranách otočné kancelářské židle jí přečnívají kousky těla.

„Cože, ty pracuješ, když tu není šéf?“ divím se, protože její prsty na klávesnici, natož celé tělo, vidím jen málokdy v pohybu.

„Zbláznila ses? Musím něco dělat nebo zmagořím. Jak tu celý den jen prohnípám, přijdu domů celá vyřichtovaná. Dávám si dohromady recepty. Mám ti taky vytisknout ten na tvarohový koláč od manželky vrátného?“

„Jo,“ říkám ze slušnosti, protože vím, že odmítnutí by se jí dotklo a ke všemu by všude vykládala, že kašlu na domácnost. Ještě teplý papír z tiskárny vkládám do kabelky, abych ho doma navršila na štos ostatních, nepoužitých receptů zpracovaných na našem pracovišti.

Být tu teplota alespoň o pět stupňů vyšší, nemám si na co stěžovat. Už jsme probraly všechny včerejší zážitky, televizní programy, upoutávky na nový seriál, drby na kolegyně z vedlejší kanceláře. Máme za sebou několik horkých šálků kávy a čaje. Všechno po-ma-lu a hlavně v klidu. Dnes se nemusíme vysilovat, zbytečně cukat a dělat trhané pohyby při každém podezřelém zvuku na chodbě a sundávat nohy z protějších židlí. Jen kdyby se ten čas tak nevěkl!

„Holky!“ náhle ožívá Zvědulka. „Zahrajeme si!“

„Konečně dobrý nápad,“ radujeme se a já stříhám z papíru pět obdélníků a rozdávám je. Postupně wpisujeme přídatné jméno, přeložíme a pošleme vedle sedící, podstatné jméno (v naší hře je to stereotypně osoba DrFr, občas Docentka a od jeho nástupu výjimečně Panák), přeložíme, potutelně se smějeme, předáme další, napíšeme, co dělá, chi chi chi, cha cha cha, cho cho cho, kde, přeložit, kdy, s kým a proč. Zvěduka, jako pokaždé, rozbaluje konečnou poskládanou harmoniku, odkašlává a začíná předčítat. Smějeme se další, už jen drobnými nuancemi odlišené verzi stejného příběhu, jak „paranoidní a užvatlaný... DrFr... prdí... ve své kanceláři... na konci pracovní doby... se zmalovanou Docentkou... protože ho to náramně baví...“

Za vlády Šedého vlka jsme si nejpovedenější příběhy schovávaly pro případ nouze, chvíle, když nás někdo z nich hodně naštal. Předčítáním jsme si čas od času zlepšovaly náladu. Od té doby, co se království ujal DrFr a slíbil namátkové kontroly obsahu počítačů a zásuvek, likvidujeme každý nebezpečný papír. „Já vás na to dopředu upozorňuji, jsem totiž férovej, ne jako někdo,“ ukazováček dělá rozmáchlý kruh v prostoru a vyzývá nás k zamyšlení, odvozování, podezřívání a dalším hypotézám. „Tak si všechno děvčata mazejte z počítačů a v zásuvkách nechci vidět žádné zbytečnosti.“

Kompromitující materiály jsme původně cupovaly a házely do koše. Nyní je už skartujeme. DrFr kontrolně skládá útržky posbírané z košů. Nesmíme neoprávněně nakládat s osobními údaji, ba co víc, musíme zachovat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámíme při výkonu práce. Již mnohokrát nám byla zdůrazněna naše trestní odpovědnost. Moji opatrnost a ostražitost neotupí ani to, že si čas od času některé "supertajné" informace, které si náhodou pamatuji a které bych ze strachu z prozrazení nevyšeptala uschlému dubu ani se samopalem u hlavy, přečtu v novinách, časopisech nebo na internetu, případně o nich shlednu reportáž v televizi. Těším z výhody, že těch pramálo ne až tak zajímavých skutečností, se kterými se seznámím, hned zapomenu. Dostat se v jiné době do krutých rukou vyslýchajícího, byla bych nezaslouženě za statečnou hrdinku, která nic nevyzradí.

Další hodina ubíhá. Ale do oběda ještě daleko. Špatně se mi tu spí. Tragédka vyčerpaná telefonickým rozhovorem s dalším kandidátem na schůzku zhluboka odfukuje a já ne a ne zabrat. Pod deku se mi od podlahy

začíná vkrádat chlad. Jdu si uvařit čaj. Tentokrát ovocný. Víc než lesní ovoce vnímám pachut' papírového sáčku. Nevadí, hlavně že si můžu popíjet horkou tekutinu.

„Co tu couráš?! Lekla jsem se tak, že jsem málem ty noviny jako magor hodila do šuplíku a pomačkala si je!“ okřikuje mě Puchýř.

„Alespoň nevyjdeš ze cviku,“ dělám z nouze ctnost.

U dveří sedí Cukřinka, náš nejtišší, blondatý benjamínek. V létě je to hezká holka. Ale jak se ochladí, nevypadá dobře. Je nejhubenější a nejzimomřivější. Od rána na sebe postupně navlékla všechno dostupné oblečení. Zatím poslední vrstvu tvoří svetr. Vymručela ho na vrátném, který končil službu. Oděvy pod ním ho natahují a vypadá to, že se pospojovaná vlněná oka se už dlouho neudrží při sobě. Cukřinka nabyla podoby tlustého, neohrabaného brouka. Když procházím kolem ní, bolestně oddálí víčka a vydechne. Snad se mi to zdá, ale u jejích úst jsem zahlédla jemný, oparový obláček. Přece zapnutá výpočetní technika a slunce, které se už opírá do oken, zvýšily teplotu o několik stupňů.

„Vždyť už docela topí,“ krouším udiveně hlavou a nechce se mi věřit vlastním očím. „Nebo tu tajně kouříš?“

„Ne, vypouštím duši,“ říká tichounkým, roztřeseným hláskem.

Zachvacuje mě vlna soucitu. „Uvařím ti ještě jeden čaj,“ přehazuji přes ni svou deku.

**„Čím víc má člověk zájmů a aktivit, tím je menší
pravděpodobnost, že je v životě neúspěšný!“**

ROZHOVOR S OLDŘICHEM SUCHORADSKÝM Z MLÝNCE U KOPIDLNA

- Před lety jste získal právem cenu „Jivínského Štefana“ za dlouholetou kulturní činnost, neboť jste angažován v celé řadě aktivit, a to nejen kulturních. Kde na všechny své činnosti berete čas?

Je pravda, že jsem toho v životě dělal hodně. Ale s přibývajícimi léty už moje aktivity nejsou tak četné. Už od školních let jsem měl pestrou paletu zájmů a činností. Jak bylo mezi námi chlapci tenkrát zvykem, sbíral jsem známky, nálepky z krabiček od sirek, autogramy známých osobností, hrál jsem na piáno, sám se naučil na kytaru, hodně jezdil na kole,

fotografoval a také hodně četl. Vedli mne k tomu rodiče a později jsem to bral jako součást mojí učitelské profese, kde se tak trochu předpokládá, že učitel je „vševěd“ a umí a rozumí všemu. Dalším důvodem byla moje celoživotní filosofie. Myslím si, že čím víc má člověk zájmů a aktivit, tím je menší pravděpodobnost, že je v životě neúspěšný. Neúspěch v jedné oblasti si vyvažuje úspěchy v jiné oblasti zájmů.

A ten čas? Když člověk chce něco dokázat, tak si čas na to co dělá vždycky najde. Je to jenom o tom, jak si uspořádá režim každého svého dne.

- S vašimi články se setkávám v nejrozličnějších novinách, píšete např. do knihovnicko – informačního zpravodaje Královéhradeckého kraje, kde se

zabýváte problematikou knihovnictví. Víím, že jste knihovníkem v obci Mlýnec nedaleko Kopidlno. Jak často půjčujete knihy (jednou týdně)? A kdo patří mezi nejpilnější čtenáře?

Knihovníkem ve Mlýnci jsem od roku 1970, kdy zde byla zrušena škola a přitom byly sloučeny školní a obecní knihovny. Já se právě v té době oženil a do Mlýnce se s manželkou přistěhoval. Pan řídící se školou z obce naopak odešel a tak jsem funkci knihovníka po něm „zdědil“.

Mám v knihovně sice svoji pravidelnou pondělní půjčovní dobu, ale do knihovny zajdu kdykoliv, když mne o to někdo požádá. Knihovna je v budově bývalé školy, hned vedle našeho domku. Čtenáři se s léty střídají a celkově jich v posledních letech ubývá, tak jak se snižuje počet obyvatel naší vesničky. Pilnější v docházce do knihovny vždycky byla a dnes zvláště, je starší generace. Zvláště musím pochválit ženy- čtenářky. Děti dnes téměř nečtou. Těch je však ve Mlýnci stejně jen jako prstů na jedné ruce.

- O jakou literaturu je na venkovské knihovně největší zájem? Musíte často čtenářům radit, co si půjčit nebo mají jasno, co si chtějí půjčit? A platí ještě na vsi, že kantor je takovou „děvečkou pro všechno“ (myslím tím, že obstarává knihovnu, píše kroniku, organizuje kulturu atp)?

Tak dnes už ta představa o venkovském prostředí tak docela nesedí. On se a tady život hodně změnil a určitě ke škodě venkova i zjednodušil. Z organizací tu máme jenom hasiče. Jako obec jsme součást města Kopidlno a v obci funguje Osadní výbor. To je asi vše, co ve Mlýnci máme. Jsem rád, že je tu stále ještě naše knihovna. Kultury v naší obci je tedy málo a ti co mají o ni zájem, tak si za ní dojedou autem nebo vlakem do Kopidlno, nebo do Jičína. Doba kdy se na kantorovi na vsi stavěl celý kulturní život v místě, je už dávno pryč. Když končila ve Mlýnci škola, tak pan řídící napočítal 25 funkcí a povinností, které zde tehdy zastával. Tak to by dnes určitě nikdo nedělal. Něco z té porce povinností mi tehdy jako mladému učiteli předal a jednou z nich byla i ta funkce knihovníka. Zájem o knížky v naší knihovně je rozmanitý a příliš se neliší od zájmů čtenářů velkých knihoven. Čtenáři chtějí hlavně novinky a časopisy. Čtou rádi romány, ale i naučnou literaturu a půjčují si hodně knížky s fotografiemi. Děti čtou příběhy, děvčata své dívčí románky. Muži spíše naučnou literaturu, podle svých zájmů - myslivost, rybaření, cestopisy... V naší knihovně máme všechny knihy ve volném výběru, takže si každý návštěvník může vybrat knížky sám a podle svého vkusu. Ale pokud mne někdo požádá o radu či pomoc s výběrem, tak mu rád vyhovím.

- Doplnujete fond knihovny? Dostáváte granty na nákup knih?

Naše knihovna je od 90tých let pobočkou Městské knihovny v Kopidlně, takže nákup sami neprovádíme, ale půjčujeme si na určitou dobu soubory noviniek z naší nadřízené knihovny, ale prostřednictvím ní i z Městské knihovny V. Čtvrťka v Jičíně, z jejího výměnného fondu. Když jsme ještě byli samostatná lidová knihovna, bylo období, kdy mi docházely poštou noviny Nové knihy a já si tam zaškrtl titul, o který jsem měl do knihovny zájem. V Jičíně v knihkupectví U Pašků mi žádanou knihu schovali do našeho „mlejeckého šuplíku“. Po čase jsem si pro knihy do Jičina dojel a odvezl je do Mlýnce. S penězi nebyl problém, malé knihovny, které se účastnily soutěže Budujeme vzornou lidovou knihovnu, měly velkou podporu a přízeň. Než jsme prošly všemi koly této soutěže, tak jsme knižní fond mlýnecké knihovny znásobili. Dodnes máme ve fondu knihy, které nemají ani velké knihovny, protože byl tvořen na míru čtenářům naší knihovny, právě v oné době, kdy byla „ruka Páně otevřená ...“. To už je ale hodně dávno. Ještěže byl zachován systém doplňovacích souborů. Bez něj bychom už dávno s půjčováním skončili, tak jako většina vesnických knihoven v okolí Kopidlna a jistě i jinde.

- Organizujete v Mlýnci nějaké další kulturní akce, besedy, čtení atp.?

Jak jsem již řekl, společenský život v obci se v posledních letech hodně utlumil. Místních obyvatel je menšina, převažují chalupáři. Jejich složení a zájmy jsou pestré, ale oni přece nejezdí na chalupu, aby se tady vzdělávali. Byly doby, kdy jsme v naší knihovně jednou za týden promítali celovečerní filmy. A při promítání bylo v knihovně plno. Dnes by to už takto nefungovalo. V době DVD, videa a televize nemá taková nabídka knihovny žádnou šanci návštěvníky přitáhnout. Ve Mlýnci v knihovně dokonce nemáme ani žádný počítač. Čtenáři ho přece většinou mají doma a chalupáři si vozí s sebou na víkend své notebooky. Přesto se v knihovně během roku párkrát mimo půjčovní dobu sejdeme. Schází se tu Osadní výbor, v knihovně konáme setkání se starostkou a vedením města Kopidlna. Několik let spolupracujeme s Českou ornitologickou společností, která pořádá první sobotu v květnu vycházku kolem rybníka Zrcadlo, jako součást akce Vítání ptačího zpěvu. Jezdí k nám pracovníci Policie ČR a informují o ochraně a bezpečnosti v přednášce spojené s promítáním videa. Pořádat „čtení“ z knížek v naší malé knihovně považují za absurdní. Čtenáři si k nám chodí pro knížky, aby si četli doma, podle svého výběru. Ale vzpomínám na besedy s autory, které jsme kdysi dělali ve spolupráci se

střediskovými knihovnami v Rožďalovicích a Kopidlně, kde jsem jako učitel působil. Byla to vzácná setkání, na které nikdo z účastníků nezapomene. To když mezi nás přijel básník Jiří Žáček, nebo autor literatury faktu Miroslav Ivanov, nebo přívětivý František Nepil, scénáristka Markéta Zinnerová, autorka dívčí četby Lenka Lanczová, nebo báječný Stanislav Rudolf, milovník přírody Josef Pohl a mnozí další. To byl vzorový příklad spolupráce knihovny a místní školy, kdy jsem stál tentokrát v roli pedagoga-organizátora a spolupracoval s místní knihovnou.

- A jaké knihy jako čtenář preferujete? Máte své oblíbené autory? Které?

Jako čtenář jsem v dětství přečetl všechny Verneovky a Mayovky, později už jako student jsem miloval klasiku, jako je Jirásek, Rais, Němcová. Když jsem se stal knihovníkem, tak jsem musel číst všechno, co jsem v knihovně čtenářům půjčoval. Nemohl jsem přece půjčovat knihy a neznat jejich obsah. Přečíst vše co knihovna nabízela, nebylo dopodrobna možné stihnout. Naučil jsem se proto metodě globálního čtení, kdy mi stačí jen několik minut listování v nové knize, abych pochopil obsah a styl spisovatele a tím rozhodl, komu ze čtenářů ji mohu nabídnout. Mám-li ale čas, tak si večer před spaním čtení „vychutnám“. Zbožňuji memoárovou literaturu, ale nikoliv bulvárního typu. V poslední době jsem si takto vychutnával třeba Klímovo: Moje šílené století, nebo Seifertovy: Všechny krásy světa.

- Jak vůbec vnímáte současnou situaci kolem ceny knih, jejich distribuce? Třeba právě se zvyšující se daní s přidané hodnoty investice do knih ta, kterou si rodiny odřeknou v první řadě?

Ceny knihy se skokově zvýšily a pro běžné čtenáře jsou příliš drahé a od nákupu je odrazují. O to větší šanci tu je pro knihovny, které jim knížku mohou půjčit. To se projevuje v růstu čtenářů, ale také s tím i roste nebezpečí ztrát knih krádeží. Není to sice zatím příběh naší knihovny, ale ztráty vypůjčených knih a ochrana knižního fondu knihoven je dnes aktuální otázkou. A pak potřeba dostatku financí pro knihovny na nákup knih, aby mohly literaturu četby chtivým čtenářům v dostatečném rozsahu a množství nabízet. Jakékoliv „škrty“ v tomto směru bych v dnešní situaci považoval za zločin na národu. Knihkupectví dnes nabízejí obrovskou paletu velmi zajímavých knih. Samozřejmě je mezi nimi hodně nekvalitní literatury, ale kdo má zájem, tak si určitě tu svoji knížku najde a vybere. Překážkou k nákupu je ovšem její cena. Lidé si prostě nemohou dovolit

budovat nebo rozšiřovat svou rodinnou knihovnu, také často z prostorových a důvodů. Knihovnám proto významně roste počet čtenářů. U nás, u malých knihoven alespoň jejich počet neklesá, když už klesá počet místních obyvatel. Ale doplňují je sezónní návštěvníci - chalupáři. Budoucnost knižní kultury nevidím příliš optimisticky a nezachrání to ani elektronická podoba knih. Myslím si, že jde přechodnou módu, která se časem usadí a knihy se stanou další složkou knižní kultury. Skutečnou, reálnou knihu, nemůže nikdy kniha elektronická nahradit.

- Jste i učitelem, takže máte kontakt s mladou generací. Jaké předměty jste učil, či učíte? Jak dnešní děti čtou? Jak vnímáte nastupující generaci? Čím se liší třeba od dob, kdy jste začínal učit?

Je úsměvné, že odborně jsem učitelem matematiky a fyziky a v letech před důchodem jsem učil také informatiku. To jsou ty moje životní protiklady, že jako člověk technicky zaměřený, jsem se mimo školu angažoval v oboru svému pedagogickému zaměření vzdálenému. Moc mi to však pomáhalo zůstat na zemi a nepodlehnout profesní deformaci. A co jsem cenil nejvíce, že jsem měl šanci setkávat se ve své knihovně s lidmi a přímo s nimi prostřednictvím společného zájmu o knihy, hovořit. Potom co v naší obci skončila škola, pak i obchod a není tu klasická hospoda, je knihovna místo, kde se lidé mohou setkávat a hovořit o svých problémech. Říká se, že je to dnes s mladou generací, a s dětmi zvlášť, velmi těžké. Ze zkušenosti učitele i knihovníka musím napsat, že děti zas až tak moc nemění. Ale změnila se celá naše společnost, která je orientovaná jenom na peníze. Hledá rychlý efekt v jakékoliv činnosti. Podstatně se změnili rodiče z pohledu výchovy svých dětí. Dříve děti vedli k ušlechtilým zálibám a často je dělali spolu s nimi. Dnes děti odloží k počítači nebo jim pustí něco na DVDčku, místo hračky jim dají do ruky mobil. To ale není rodičovská výchova v tom původním slova smyslu a efekt takového přístupu k výchově vidíme kolem sebe a ve škole zvlášť, denně. Dnes si maminky s dětmi po večerech nečtou knížky, ani spolu nehovoří o problémech, které mají.

-Vaše aktivity jsou obdivuhodné, jak vás v nich podporuje rodina?

Bez podpory rodiny, v první řadě manželky, bych svoje aktivity nikdy nemohl dělat. I když mne zpočátku z rozšiřování okruhu svých zájmů spíš zrazovala, pokud jsem začal cokoli dělat, tak časem moje „úlety“ nejen tolerovala, ale často se mnou dokonce spolupracovala a pomáhala mi.

Příkladem je výchova mladých šachistů, kterou jsme dělali spolu víc než 30 let a po mém vážném onemocnění, kdy jsem musel své aktivity omezit, dalších 12 let vede děti v královské hře na kopidlenské škola sama dál.

- Dalo by se říci, že jste „pilný jako včelička“, ale u vás je to vlastně pravda dvojnásob, neboť jste aktivní včelař, dokonce jste i funkcionářem ve včelařském spolku? Mám k této problematice blízko, neboť můj otec taky včelařil, bohužel já mám alergii, takže jsem pomáhal jen velmi málo, ale myslím si, že je to krásný koníček. Proč je o něj mezi mladými stále menší zájem. Mám jednoho spolužáka, který mi nedávno říkal, že je v té jedné základní organizaci nejmladším členem, a to mu bylo padesát?

S tím věkovým složením včelařů máte plnou pravdu. Stárneme a pomalu vymíráme. Proč tomu tak je? No asi proto, že na včelaření se nedá rychle zbohatnout a vyžaduje vedle neustálého studia, poměrně velkou dávku soustavné a dlouhodobé práce. A to jde tak trochu proti „duchu“ doby. Sám jsem se ke včelaření dostal „prokletím“ již zmiňovaného dědictví odcházejícího řídícího učitele, který mi vedle funkcí chtěl odkázat i dva školní úly s včelami. To ale nešlo, protože jsem denně dojížděl do školy v Městci Králové a na takovou činnost prostě neměl vůbec čas. A tehdy mne pan řídící za to „začaroval“, když řekl: K venkovskému kantorovi včelaření patří, jako knoflíky ke kabátu. Jsi-li správný kantor, tak se ke včelám během života určitě dostaneš. A měl pravdu! Začal jsem včelařit sice až po padesátce, ale tehdy jsem byl nejmladším členem naší kopidlenské organizace.

- Kolik máte včelstev? A jaká byla letos snůška?

Včelstev nemám mnoho, tak do deseti. Ale více času věnuji organizování práce organizace (za 15 let jsem v ní dělal snad všechny funkce, které tam existují) a hlavně výchově mladých včelařů na školách. Naše včelařská organizace v Kopidlně je raritou v tom, že má dva žákovské včelařské kroužky. V celém kraji pracuje asi 7 kroužků. A že má taková práce smysl mi potvrdil Jára Vích z Bukvice, člen kroužku v Kopidlně, když se loni dostal až do mezinárodního finále soutěže mladých včelařů v Rakousku. Byl jedním ze tří v reprezentačním družstvu, které skončilo mezi 16 zúčastněnými zeměmi na 2. místě. Včelařský svaz vydal vloni na podzim Pracovní listy, které k výchově mladých včelařů 8 let tvořím a používám a dal je k dispozici všem vedoucím podobných kroužků v republice.

Letošní včelařská sezona je zatím v polovině a zdá se být dobrá. Medu je dost a je to med všech barev a dobré kvality. To ale neznamená, že mají letos včelaři vystaráno. Nastává aktuální problém, jak od včel získaný med dobře prodat. To je někdy větší problém, než med od včel z plástů vytočit.

- Přeji vám hodně zdraví do další činnosti, ale ještě na závěr si dovoluji poslední otázku: Všim čím jste byl, byl jste rád?

Na Vaši poslední otázku jsem se snažil odpovědět v obsahu celého rozhovoru. Rád jsem pracoval s lidmi a mezi lidmi. Snažil jsem se, abych příliš nepředváděl sám sebe, ale nechával jsem za sebe hovořit svoji práci. To bylo krédo J. A. Komenského, které jsem si kdysi přečetl v jeho muzeu v Uherském brodě a které jsem navštívil jako mladý začínající učitel. Dokázat smysl své a kvalitu své práce se dá velmi prostě. A je jedno, zda jsem se přitom pohyboval mezi šachisty, včelaři, učiteli, knihovníky, nebo správci počítačových sítí. Všude žijí a pracují lidi se zájmem o svůj obor či zájem, navíc morálně silní a slušní. Je radost s nimi spolupracovat a pomáhat jim. Jsem rád, že i v tom současném politickém marasmu takové spolupracovníky a nadšence stále ještě potkávám. Nepochybuji, že jsou i mezi Vaší partou v LiSU, kde řadu členů osobně znám a které za jejich činnost upřímně obdivuji.

Za rozhovor poděkoval Václav

Ilona PLUHAŘOVÁ: DOVOLENÁ!

Červen v kalendáři se líně posouvá ke svému konci. „Kdy už začnou prázdniny?“ otázal se syn Honzík sklíčeným hlasem jednoho rána. „Brzy!“ odvětil otráveně. „O dovolený jedeme na chatu,“ hlásí kamarádka. „My jedeme k moři,“ chlubí se soused a láduje do garáže nově zakoupenou loď. Všichni kolem mě už trpí předprázdninovou eufórií. Všichni, kromě mne. Ne, že bych byla takový workholik a vyměnila prázdniny za práci. Při slově dovolená však dostávám nezvladatelný třes a celé moje já se ocitá vzhůru nohama. Čas však nezabrzdí. Je 28. června. „Koupil jsem ti spacák,“ povídá Honza vítězoslavně, „když večer přivalil do obývacího hromadu nově pořízených krámů na dovolenou, „v něm ti bude teploučko, i kdyby bylo mínus čtyřicet. „Jů! Mami!“ jásají děti. „Táta ti koupil něco síťovaného proti komárům. „Jak se to oblíká?“ zeptal se Honzík. „To dáme mamce kolem postele,“ vysvětluje Honza nadšeně, aby mamku zase nekousl nějaký obrovský pavouk. „Nebo aby jí neskočil za krk netopýr,“ usoudil Míša při vzpomínce na minulé léto. „A na co jsou tyhle látkové trubky?“ prozkoumává Honzík další

tatínkem ulovený exponát. „To má mamka návleky na nohy, aby jí nepálily kopřivy do nohou,“ vysvětluje tatínek. „Teda,“ zarazil se, „ne, že bysme nějakými kopřivami letos chodili,“ začal nás překotně ujišťovat, „to jen kdyby náhodou.“ Mé nitro vzteky bublá jako vřící sopka před výbuchem. „Prý náhodou,“ blesklo mi hlavou a polykám peprný komentář, který se mi dere na jazyk. „Letos se ti to bude líbit,“ slibuje Honza, jako by chtěl ujistit sám sebe. Postupně a značně otráveně nakládám věci do obytného auta. „Snad nechceš táhnout celou knihovnu?“ zeptal se Honza, když jsem si chtěla naložit pár knížek. Na co si bereš historii? Pracuješ přeci celej rok. Stejně na to nebudeš mít čas. Hodila jsem na něj svůj osvědčený zhrzený pohled. „Nemáme moc místa,“ odolával. Zarputile jsem sevřela rty. „Tak jo!“ rezignoval konečně. Ale snad by stačilo jen něco. Pravda! Člověk musí občas dělat kompromisy, tak jsem doma nechala vyprávění O pejskovi a kočičce. To zvládnou i z hlavy.

Pozitíří večer vyrážíme. Jela bych až ráno, ale moje připomínky nikdo nebere vážně. „Přeci zbytečně nepromarníme zítřejší dopoledne sezením v autě,“ přesvědčuje mě Honza. Otevírá kapotu a motor našeho obstarožního obytnáku naskakuje. „Tys ten startér ještě nespravil?“ divím se vyděšeně. „To jediný jsem nestih,“ řekl jako kluk přistižený při nějaké lotrovině, „ale to vůbec nevadí. Takhle to taky pojede.“ Fakt je, že to jelo. Ale jen mezi tím, co to nejelo. „Jednou se z tebe zblázním!“ opakují tradiční větu. „Klid,“ nenechal se rozhodit můj manželský protějšek. „Přeci se nebudeme stresovat z toho, že nám auto párkrát chcípne.“ – „Přesně sedmnáctkrát,“ ozval se Míša ze zadní sedačky, dělal jsem ti statistiku. Honza se zakabonil. „Nemel, prosím tě,“ okřikl našeho potomka, „kdo ví, jak jsi počítal, když jsi měl dvojku z matiky.“ Michal se zarazil. „Tak možná osmnáctkrát,“ dodal, „možná jsem nepřipočítal to poslední.“ Koutkem oka sleduji, zda mé dítě nebude zamordováno svým vlastním otcem. Najednou se spustil obrovský liják. Zmáčená hlava rodiny znovu zasedla za volant a pozvolna si to blafeme dál. „Ty troubo!“ vykřikl Honza zanedlouho, když nás na křižovatce jen taktak minul jeden poblázněný motorkář. Sice jsme ho minuli, ale donutil nás zastavit. „Vrr! Škyt!“ napodoboval Míša zvuk motoru, který nám v křižovatce vyhlásil stávkou. Po dvou hodinách už ztrácím trpělivost. Brzy bude tma, do kempu už to za světla nestihneme. Potřebuju čůrat. Vylézám z auta a očima hledám nějaké přijatelné zákoutí. „Vezmi si na záda blikátko,“ houkl na mě Honza a příkolíčkoval mi za krk cyklistickou lucerničku. Pádím k nedalekému mostu. Sbíhám po svahu dolů k řece a zároveň sleduju skupinku zmáčených opilců táhnoucích se po mostě. „Hele,“ volá jeden z nich, „světluška.“ – „A jde asi zalejvat,“ ozval se jiný. „Jdu fotit,“ zahulákal znovu ten první. Naštěstí mizím za mostní zdí. S úlevou šplhám zpátky zpod mostu ke křižovatce. „Cvak! Cvak!“ ozvalo se mi za zády. Polévá mě hrůza. Ten ožrala z mostu snad fotil mě. „Jste cvok?“ křičím zuřivě. „Jó, jo. To bude lahůdka pro můj facebook,“ huhlá odporně a zvedá svůj mobil do výšky. Najednou vykřikl a uklouzl na mokřém svahu. „Co

to je?“ řve jak pominutý, když se kolem něj začíná vířit bláto. Není to uragán, ale můj pes Majda. „K smrti nesnáší mobily,“ povídám s úlevou a házím na vetřelce do mého soukromí ten nejposměšnější úsklebek, na který jsem se zmůžu. Telefon v Majdině tlamě zaznamenává stále větší změny svého designu, když otrapa konečně zaskuhrá: „Všechno smažu,“ hlavně ať mi ho nesežere. „Tak dělej!“ nařizuji přísně a Majda po mé vzoru zlostně zavrčela. Když zlikvidoval všechny nehoráznosti, které se týkaly mé osoby, dáváme se na ústup. Mezitím na křižovatku dorazil náš kamarád, od kterého jsme obytnák koupili. Pořízení auta jsem však strávila pouze s podmínkou, že nám drahý kamarád všechny poruchy o těchto prázdninách opraví. „To nic nebude,“ dušuje se, do rána to dám do kupy a můžete jet dál. Za bujarého zpěvu našich synů se na laně kodrcáme do malé autodílny. Zatímco se Honza s kamarádem vrtají autu v žaludku, kluci se vozili na hydraulickém zvedáku a prolézali opičí dráhu z pneumatik. Natáhla jsem se na svůj zánovní spacák a začetla se do jedné z knížek, které prošly Honzovou cenzurou. Jsou dvě hodiny ráno a lampa v dílně stále svítí. Takový luxus si nemůžu dovolit ani doma. Nezačíná špatně ta protivná dovolená.

Ráno zahajujeme druhý pokus o odjezd. Asi tak napotřetí auto začíná úspěšně polykat kilometry. Jelikož jsem letos odmítla cokoliv vyčerpávajícího a toužím po odpočinku, vyrazíme - směr Karlovy Vary.

„Fuj!“ to je ale hnusný, brblal Míša u jednoho z horkých pramenů. „Horký a hnusný,“ upřesnil svůj první dojem z našich národních velelázní. „Jen se napijte,“ přesvědčoval kluky Honza, „je to zdravý.“ – „Chutná to jako vypláchnutá slánka,“ pokračoval Honzík v analýze termálního pramene. Je horko k padnutí. Mám žízeň postěžoval si Míša zanedlouho. Na kůži nám vyskakují krystalky soli. Chlapi se proto zaparkovali do jedné z restaurací, já musím ještě najít nějakou vodu pro Majdu. Táhne mě i s vodítkem k nedaleké kašně. Vytahuji z báglu psí misku a snažím se do ní nabrat trochu vody. Kolem kašny se tlačí spousta turistů. Majda je z lidí v uvytržení, má ráda společnost a lidský ruch. Musím ji držet nakrátko, aby nikoho neotravovala. „Pojď jsem,“ zaslechla jsem odkudsi. Můj pes, věrný celému lidstvu, na tento povel prudce vyrazil. A jelikož k podrbání za uchem vždycky volí tu nejkratší cestu, nebylo mu zatěžko přeběhnout přes má nakloněná záda přímo přes kašnu. Má pozice zrovnánábírání vody vykazovala dostatečně aerodynamický tvar na to, abych z důvodu zrychlení, setrvačnosti a jiných fyzikálních sil poměrně přesně kopírovala dráhu své psí nezdárnice. Voda v kašně sice nebyla slaná, jako v termálních pramenech, zato o dost odpornější a páchnoucí. Do očí plných jakéhosi kalu mi začaly dotíratblesky fotoaparátů nadšených Japonců, kteří stáli nejbliž. „Ty praštěnej pse,“ obořila jsem se na naši psí obludu, která

zálibně zkoumala náš nový společný odér na svém kožichu. „Ona za nic nemoct,“ bránil psa jakýsi Větnamec. „Krasyvaja sabáka!“ vykřikla bodrá ruská občanka a drbala Majdu za uchem. „Mami,“ pronesla moudře malá copatá holčička, „ta mokrá paní má úplně stejný ohon jako ten pejsek.“ – „To víš,“ odvětil vedle přítomný tatínek vědounč, „jaký pán, takový pes.“ – „Mami!“ vykřikl Míša odněkud z dálky. „Posbírej ty eura na dně,“ koupíme si zmrzku. Naštvaná vysazuju Majdu přes hranu kašny a dav přede mnou se majestátně rozystoupil, abych mohla vylézt. Majda se důstojně a za nadšeného jásotu přihlížejících otřepává, jako filmová hvězda pózuje na všechny strany a odchází stranou k Honzovi a klukům. Navrčeně ji následuju jako spráskaný pes.

Následujícího dne sedím na kolonádě u hotelu Pupp, ukusuji horkou lázeňskou oplatku a užívám si horkého letního dne se žhavými literárními novinkami, pro které jsem uhájila prostor v našem společném batohu. Honza s klukama pobíhají kolonádou a prohlížejí si nejrůznější modely aut, která patří movitým lázeňským hostům. „To je bourák,“ jásají co chvíli. „Audina! Honda! Porche!“ doléhá k mým uším. „Chtěl bych se pozovít,“ žadoní Míša. „Blázníš?“ ťuká si Honza na hlavu. „Takový auto by nám nedovolili ani vylestit, natož do něj vlízt.“ – „Magore!“ ozval se znenadání od vchodu do hotelu ženský hlas. „Mám tě plný zuby!“ – „Netrojči!“ opáčil kdosi rodu mužského. Oba nasedli do přistaveného Lamborghini, které svou opticky jedovatou barvou připomínalo přežralý citrón, a s divokým zakvilením odjeli.

Odpoledne, s puchýři na patách a se značně zdevastovanými peněženkami, se plouháme po rozpálené kolonádě. Přepití slaných vod, přečpaní křupavými oplatkami a přesycení nejrůznějšími atrakcemi se rozhodujeme k odjezdu jinam. Zastavujeme ještě u stánku s pohlednicemi, abychom si našplhali u příbuzných. „Kde jsou kluci?“ zeptal se Honza, když jsem vyšla z obchodu. „A kam jsi dala Majdu?“ - „Myslela jsem, že jsou všichni s tebou.“ Najednou mi zatrnulo, když jsem psa zahlédla na sedadle couvajícího žlutého Lamborghini. „Dejte tam větší rejď,“ rozléhá se na všechny strany. Snad mě jen šálí zrak! Kluci s Majdou sedí v bouráku, který je několikanásobně dražší než náš dům a sekýrují naštvanou dámu z dnešního rána při couvání. „A příště to tak netýrejte,“ kárá Míša neohrabanou řidičku, když se ta odporně citrónová kára konečně ocitla v bezpečí parkoviště. Kluci neznámé zamávali a dáma nervózně zmizela v mraveništi hotelu. Hlídač na parkovišti, oblečený do drahého kvádru, klukům zasalutoval a uznale jim daroval přívěšek na klíče s odznakem hotelu Pupp. Naši na výsost spokojení potomci pyšně krácejí parkovištěm a mě do hloubi duše těší, že v rámci tohoto hlubokého zážitku možná mineme předražený kolotoč opodál.

Další naše putování vede do Františkových Lázní. „Mami,“ povídá Míša jednoho rána. „Mají tady sochu malého Františka. Když mu nějaká máma sáhne na pindíka, prý bude mít do roka miminko. „Aha,“ odušila jsem a znovu zabořila svůj pohled do stránek rozečtené knihy. „Tak jdem!“ zavelel náš mrňous a po vzoru tatínka sklapl desky mé knihy. „Kam?“ nechápu. Přece k Františkovi. Abys mu sáhla na pindíka. „Ale Míšo!“ dovrtípila jsem se. „Už jsem ti mockrát říkala, že miminko už mít nebudeme.“ – „Ale to je nespravedlivý,“ protestoval našťvaně. „Co je nespravedlivý?“ nechápal Honza. „Ty máš mamku.“ Honza se nechápavě otrásl. „Co má společného miminko s mamkou? Teda s mamkou,“ zamotal se do svých úvah, „miminko a mamku chápu, ale proč je to nespravedlivý? Vždyť máš mamku stejně jako já?“ – „Uklízí za tebe,“ argumentoval Míša, „ale já to musím dělat sám.“ – „Já taky,“ přísolil si Honzík. „To se nestydíte?“ vybuchla jsem rozhořčeně. „Dělat si z miminka otroka. Kdybybyste chtěli miminko, tak byste se mu jako velcí bráchové museli obětovat. Rozdělit se s ním. A tak.“ Míša souhlasil: „Jasně. Naoplátku bychom mu poskytli bratrskou oporu a ochranu.“ – „To jsi někde četl?“ nechápal Honza Míšovu vytříbenou slovníkovou mluvu. Mrňous pokýval hlavou: „Jednou to povídal pan miminolog Tkanička v televizi.“ – „Jmenuje se Uzel, ty troubo,“ skočil mu Honzík do řeči, „a není to miminolog, ale ženolog pro chlapy.“

Na základě diskuze o Uzlově učení stojíme odpoledne v parku a Míša hledá sochu Františka. „Co ti to udělá,“ hučí mi Honza do ucha, „když se s ním vyfotíš.“ – „Nebudu nějaké soše osahávat pindíka,“ protestuju potichu, „a ještě ke všemu před haldou čumilů.“ „Sáhnu si teda za tebe,“ prohlásil nakonec Míša. Beru ho do náruče a jednou rukou se opírám o rozpálenou sochu malého hošíka s rybou. Míša je spokojený, konečně dá pokoj. Procházíme kolonádou, kluci běží pro zmrzlinu a já si přisedám k jakési starší paní. „Tak jste si sáhla na Františka?“ otázala se. „Ale ne!“ zavrtěla jsem hlavou. „Máme už dva kluky,“ povídám. Paní se spokojeně rozzářila. „Ale kdybyste přece jen chtěla, tak se ještě vraťte, není to daleko.“ – „Já vím,“ přitakávám, „pohládit pindíka.“ – „Ale ne!“ zaprotestovala paní, „přece paleček levé nohy.“ Jsem překvapená. Beru foťák a prohlížím poslední snímky na našem digitálu. Stará dáma mi nakukuje přes rameno. „No vidíte,“ zajásala spokojeně, „za paleček to funguje.“ Míša přibíhá se zmrzlinou a dychtivě si prohlíží fotky s Františkem. „Tak doufám, že budeme mít konečně to miminko,“ spustil znovu. Bezradně hledám další výmluvu, když se moje oči zastaví na Majdč. „Slyšela jsem,“ říkám honem přesvědčivě, „že když jdeš k Františkovi se psem, narodí se mu štěňátko.“ Jásot nebere konce. Ačkoliv nevěřím na pověry, z hloubky duše doufám, že se ten pohlazený paleček odbyde opravdu jen haldou chlupatých klubíček.

Po několika dnech vjíždíme pod taktovkou deště do Mariánských Lázní. Překvapuje mě, že narozdíl od Karlových Varů a Františkových Lázní psi nesmí na kolonádu. Z dálky proto sleduju zpívající fontánu s gejzíry vodotrysků, drbu Majdu po kožichu a čekám, až se mi posádka vrátí z další oplatkové výpravy. Bolí mě nohy a po dešti mi začalo pražit do očí. Lovím z batohu sluneční brýle a hledám vhodné místo k sezení na vysokém obrubníku. Rukou přejíždím po deštěm zmáčeném kameni a hřbetem ruky otírám zbytky dešťové vody. Sedím a otráveně čekám. Kvůli dešti jsem nechala knížku v autě. Očima tčkám po okolí a sleduji kolemjdoucí. Prohlízejí si naši psi princeznu. Jsem na to zvyklá. Pohledy mariánskolázeňských hostů se mi však zdají poněkud jiné. Přemýšlím v čem. Nevím. Snad jsou zkoumavější. Snad hlubší. „Asi se léčí poblíž,“ zaslechla jsem jakýsi rozhovor. „Myslíš, že fakt nic nepotřebuje?“ Najednou mi dochází, že se baví o mě. „Kdyby chtěla almužnu, měla by klobouk nebo čepici. Určitě jen odpočívá.“ Jsem zděšená. „Snad si nemyslí, že tu žebrám?“ – „Domů ji určitě dovede ten pes,“ slyším opět z davu, „jsou na to cvičení.“ Jakási žena se zastavila opodál a povídá: „Ale připadá mi opravdu nějak opuštěná. Snad se neztratila. Nevypadá, že tu bydlí. Aby se jí chudince něco nestalo. Pro nevidomé tu není zrovna bezpečný terén.“ Hodlám odporovat a rychle vstát. Majda na mém klíně mi ale přeležela nohy, a tak jen ztěžka dosedám zpátky na obrubník. „My se o ni postaráme, díky!“ zaslechla jsem Honzův pobavený hlas. „Bídáku!“ procedila jsem skrz zuby. „Nejenže mě tu necháte sedět jako blumu, ale ještě jsem ti pro blázny.“

Do kempu se vracíme za tmy. Tělo na tělo postupujeme zčernalým lesem, není na krok vidět. Poslepu si tahám trny ostružiníku z lýtek. „Už nemůžu,“ skuhrá Míša a drápe se mi na záda. „Bojím se,“ stěná vzápětí a škrtí mě tak, že sotva dýchám. „Čeho,“ zeptal se tatínek. „Určitě tu bydlí zombíci,“ zašeptal vyděšeně. „Strašidla neexistují,“ vysvětluje Honza logicky, z mého pohledu však naprosto zbytečně. Aby toho nebylo málo, blížíme se ke hřbitovu s mrkajícími svíčkami. „Určitě budou vylézat z hrobu,“ fantazíruje Míša. Honzík jde statečně dva kroky před námi. „Uááá! Mamí!“ zaječí najednou. „On tam opravdu jeden je!“ „Nesmysl,“ snažím se udržet klid v posádce a rozhlížím se po Honzovi. Nikde však nevidím nevidím ani jeho, ani psa. „Spí na hrobu,“ šeptá Honzík s vyvalenýma očima. Po jeho výkřiku se na hřbitově opravdu něco pohnulo. Mé mateřské pudy začínají bít napoplach. Někdo tam opravdu je. Tohle už není žádná hororová komedie. A Honza je pochopitelně v čudu. Ohýbám se pro první klacek, který se nám dostane do cesty. „Namol zlitý opilec,“ vyhodnocuji situaci, „v nejhorším mu utečeme.“ Míša mi slézá ze zad a najednou se rozbíhá k vratům hřbitova. Vyrážím za ním. U vzrostlé lípy odhodil krabici s oplatkami a už zase metelí zpátky. „Co to děláš?“ zlobím se. „Když dáš zombíkovi něco k jídlu, nesežere tě.“ – „Honem schovat,“ zavelím

potichu a všichni mizíme za kmenem jednoho ze stromů. Vrávorající násoska zmerčil oplatky pohozené u stromu. „Večeře,“ zamumlal, „díky, pane Bože.“ Sebral krabici, vytáhl jednu oplatku a odkličkoval pryč. Nejistě vylézáme z úkrytu. Něco tady nechal, vykřikl Míša, když jsme procházeli kolem hřbitovní brány. „Určitě to bude kouzelný,“ horuje Míša. „Ale co to je, zeptal se Honzík a s respektem zvedá jakousi podivnou věc. „Určitě to bude nějaký talisman na jeho čáry máry,“ prohlásil Míša znalecky. I mě to dostalo. I já snad začnu věřit na kouzla a pověry. I potom, co jsem Honzovi zakázala, aby klukům prozradil, že jsme našli otvírák.

Do konce dovolené zbýval jen jeden den. „Vstávat,“ volal Honza netrpělivě a čekal nás další den připomínající vojenské cvičení. „Hněte s sebou, ať většinu cesty ujdeme v chládku. Pak si dáme veget.“ Nikam se mi nechce, ale den už to vydržíme. Honem tedy balíme pár věcí a vyrážíme. Prý se najíme cestou na nějakém supermístě. Vezmeme to zkratkou a budeme odpočívat. Supermísto hledáme celé dopoledně. Kolem převládá kompaktní houští. Vyhlédnutý hrad je už tři hodiny úplně nadosah. „Máme hlad,“ rebelují děti. Náš vůdce se tedy konečně uvolil k zastávce. Lovím konzervu z batohu. „Máš otvírák?“ zněla otázka. „Já?“ odpovídám otázkou. Honza se otočil k Míšovi: „Nemáš náhodou ten svůj zombíkův talisman?“ – „Jasně,“ odvětil Míša a vytáhl tu divnou věc. „Budeš kouzlit?“ zajímal se nadšeně. „Zavřít oči,“ nařídil klukům a zarazil zombí nástroj do měkkého plechu. Vzápětí obsah konzervy nekontrolovatelně řítíl ven, aniž by byla konzerva uspokojivě otevřena. Až na působivý efekt zombí nástroj nezabral. Další fáze dobývání potravinového zdroje byla provázena trpělivým otloukáním plechovky o skálu. To, že nám tatínek otevřel konzervu bez otvíráku bylo největším kouzlem naší dovolené. Je fakt lepší. Proto jsem si ho taky vzala. Dovolená tak posílila náš vztah.

Tak jak bylo na dovolený? Otázala se má matka dětí po našem návratu. „Nejdřív mámě fotili zadek,“ sděloval Míša zasvěceně a Majda chtěla sežrat mobil s mámou. Pak jsme kempovali v autodílně, máma se koupala v Karlových Varech v smradlavý kašně, jezdili jsme v Lamborghini u hotelu Pupp a za to jsme dostali medaili. Máma si nechtěla sáhnout na pindíka a žebrale jako slepá v Mariánských Lázních. Taky jsme potkali zombíka, sebrali jsme mu kouzelný talisman a táta s ním vyčaroval krvavý vodotrysk.“ Matka, přesněji řečeno babička, na mě vyjeveně zírala a žádala nějaké bližší vysvětlení. Ségra se však jen pochybovačně ušklíbla: „Zase kecá! Jako každé rok. Má bujnou fantazii. Asi bude spisovatel jako máma.

**„Tato tiskárna měla vždy sex appeal v tom,
že se zde potkávali kreativní lidé!“**

ROZHOVOR S MILANEM HODKEM

- Když jsem se v březnu 2012 dozvěděl zprávu, že zemřel Roman Polák (psal jsem o Romanovi v dubnové Kobře), bylo mi smutno po výborném člověku a zároveň jsem si říkal, že bohužel zaniklo i spolehlivé vydavatelství a tiskárna. Naštěstí jsem v červenci dostal mail od pana Milana Hodka, ve kterém mi sděloval, že se ujímá pokračování v započaté práci. Můžete v krátkosti zavzpomínat na Romana Poláka, byl jste jeho spolupracovník a zřejmě i jeho pravá ruka. Jaký byl Roman Polák člověk a šéf ?

S Romanem jsem se seznámil prostřednictvím Igora

Malijevského na jedné z jeho soukromých happeningových akcí. Jelikož nás potom spojovali nejen společní přátelé, ale i polygrafie, osudu se zachtělo, že jsme se stali i spolupracovníky. Já jsem se vrátil po dvou letech z jedné exotické země, kde jsem pomáhal rozjet tiskárnu a Roman sháněl někoho do teamu, tak jsme začali spolupracovat. Přestože jeho skoro až komorní prostředí bylo na hony vzdáleno tomu, na co jsem byl zvyklý já, určitě mě naučil spoustu nových věcí. Teprve takováto každodenní blízkost vám dá možnost se dokonale poznat a utužit přátelství. Nad otázkou jaký byl Roman šéf, jsem se musel pousmát, protože se mi chce říct, že špatný, poněvadž postrádal onu autoritativní pevnou ruku se schopností zvýšit hlas (a pár brigádníků to potřebovalo). Roman byl ale autorita svojí absolutní bezkonfliktností a svým dobráctvím v tom nejlepším slova smyslu! Čistá

duše, pro kterou byl jakýkoliv spor zbytečným utrpením. To, že už tu není mezi námi, je opravdová křivda osudu.

-Změní se něco v práci tiskárny? Nebo chystáte nějaké novinky?

Výraznější změny neplánuji. Naopak bych chtěl poskytovat servis, na který jsou lidé zvyklí. Tato tiskárna měla vždy sex appeal v tom, že se zde potkávali kreativní lidé a to je znát na atmosféře, což se odráží i v té nejvšednější práci.

- Kam se mají zájemci o vaše služby obracet? Kde najdou další informace? Máte na autory nějaké další požadavky, jak třeba připravovat text nebo grafickou úpravu?

V plánu jsou nové webové stránky, kde pravděpodobně nějaké novinky budou. Rád bych nabídl právě pro autory, kteří nemají jasnou představu o své knize, několik formátů knih s jasně předdefinovanými parametry s variantou volby materiálu či fontu, což výrazně sazbu zlevní. Samozřejmě autorům s představou jasnou bude také vyhověno.

- Co všechno jste schopni vytisknout?

Máme za sebou spoustu krásných knih. Plnobarevných i textově obsáhlých. Ve vašem případě literáta si neuvědomuji, co by nás limitovalo, abychom Vám nevyhověli. Jediné, co neumíme je vazba šitá nití, což je při malých nákladech velmi drahé. Jinak děláme téměř cokoliv. Vazby V1, V2, tuhé vazby V8 lepené. Děláme i velice efektní japonskou vazbu.

- A protože jsme literární časopis, tak se na závěr zeptám, jestli máte čas na čtení (nebo dokonce vlastní tvorbu) a zda máte své oblíbené autory? Případně jestli vás oslovila nějaká knížka, kterou jste společně s Romanem Polákem tiskli?

Dříve jsem se považoval za vášnivého čtenáře, ale čím méně můžu z časových důvodů čtení nazývat vášní, tím více si uvědomuji, jak je mojí přirozenou součástí. Už jako kluk jsem místo běhání po hřišti trávil více času nad knížkami, což vedlo k hořkému nepochopení mé masky na školním karnevalu v roce 1986, kdy jsem šel ve pro mě velmi bizarním převleku fotbalisty.

Co se týče vlastní tvorby, tak jsem takový ten tichý pozorovatel, co si dělá

poznámky nad neuvěřitelnými historkami lidí okolo sebe, vlastní popsaných 6 notesů a myslí si, že až bude mít čas, napíše z toho báječnou knihu, ale sám tuší, že je to možná jen jedna smutná historka o naivním zoufalci.

Oblíbených autorů je celá a doufám, že nekonečná řada. Nemám ani vyhraněný žánr. Kdybych měl přece jen nějaké knihy jmenovat, tak mě nesmírně pobavily Elementární částice (Michel Houellebecq), Holubí mambo (C. D. Payne), Jak prodat vycpaného žraloka... (Don Thompson) a z poezie mě mile překvapila Petra Študlarová a její Kůrky z chleba. Tyto knihy často používám jako dárky pro přátele.

- Přeji Vám hodně zdaru do práce a hodně spokojených zákazníků, autorů i čtenářů.

Já Vám velice děkuji a přeji Vám i všem čtenářům hodně štěstí, dobré nálady a kreativity!

**Rád bych Vám všem literátům
s úctou k Romanovi Polákovi oznámil,
že se podařilo obnovit výrobu v jeho bývalé tiskárně
ve Svatoslavově ulici 33, v Praze - Nuslích
a rád bych Vám nabídl svoje služby.
Budu se těšit na případnou spolupráci!
Báječné léto přeji!
S pozdravem**

**Milan Hodek
+420776355494
www.paperjam.cz**

Václav FRANC : ANDĚL NA ÚTĚKU

"Sou cejtít kanály," poznamenal domorodec, co před chvílí v lokále otočil rundu pro stůl dědků. "Doufám, že to stihnu domů než začne slejvák."

"Je to potřeba. Včera jsem byl na smetáku a pole je popraskaný až hanba," přisadil si ten menší, v obličejí podobaný od neštovic.

Grey si dvojice mužů před hospodou nevšímal. Směřoval k opačnému konci vesnice. Doufal, že jej vesničanova předpověď nedohoní dřív než se přenese přes úžlabský mlýn, projde údolíčkem kolem řeky a modrá jej zavede ke krmelci, kde s Bobešem často nocovali. Botasky tepaly pravidelným rytmem do okresky, ve které nestačily bubliny asfaltu, rozpáleného poledním žářem, vychladnout. Do kroku cinkaly lahváče v batohu. Za vesnicí odbočil z cesty a po pěšině se blížil k chátrajícímu mlýnu. V šumění jezu uslyšel zvláštní zvuk. Znehybněl. Volání o pomoc? Kužel světla ze silnice se blížil k místu, kde se Grey přikrčil v křoví.

Letmým pohledem zjistil kolik uhodilo. Jenže zaútočit proti přesile? Náhoda pomohla. Vyčkal, až reflektory začaly pročešávat keře u pěšiny.

"Bacha, mlíkaři!" vyrazil ze sebe vši silou.

Dvojice násilníků prchala pryč, jako když střílí do vrabců. Přiskočil k postižené a s dívkou v náručí zmizel v nepoužívaném příkopu náhonu. Chvěla se po celém těle. Nebránila se, jen polykala slzy.

"Ticho!" zašeptal. "Můžou se vrátit!"

Lekla se. Snažila se vytrhnout, uniknout ze sevření, utíkat daleko, pryč z místa bolesti a ponížení.

"Pssst! Neboj!" pocítil lehký závan zadržovaného dechu a dotek blízkosti dívčího těla. Přestala se vzpouzet. Setrvali ve strnulé póze sotva pár minut, ale měl pocit, že k němu přirostla na věčnost. Když v noze pocítil mravenčení, usoudil, že je čas vystoupit z úkrytu. Uviděl jí do tváře. Poznal ji. Pozoroval neznámou již v hospodě, vlastně od chvíle, kdy na konečné všech trampů, v místním stanici, vystoupil z vlaku a usedl k prvnímu pultlítr. Znali s Bobešem na štrece každého čundráka, ale ona byla nová, nepatřila k nim, vzhledem, oblečením. Byla křehká jako nadpřirozená bytost z planety vzdálené milióny světelných let.

"V takovejch střevíčkách na čundr," nevěřícně kroutil hlavou. Všiml si špinavé sukně od trávy a roztrženého rukávu halenky.

"Na ..., " vytáhl z báglu maskáčovou blůzu, bez které se nehnul ani v červenci, kdy pod širákem bývá k ránu zima, zvláště když táhne od vody. Nezdráhala se. Snažila se něco říct, vysvětlit, ale zalykala se, drmolila a zbrkle gestikulovala, jako by se snažila polapit ve vzduchu něco neviditelného.

Grey měl strach, že vpadnou násilníkům do rány, proto se vraceli zpět do vesnice.

"Myslel jsem, že seš od nich z party, " nepřímě se zeptal, ale dívka jen mírně zakroutila hlavou.

"Dovedu tě na nádraží a pojeděš domů, jo?"

Opět znamení nesouhlasu.

"Podívej se na sebe, nemůžeš přece takhle ... seš z Prahy?"

Konečně stručná srozumitelná odpověď.

"Ale se mnou fakt nemůžeš," přesvědčoval sám sebe.

Chytila jej křečovitě za ruku, sevření bylo bolestivé, zaryla se dráčky do předloktí jako vzpouzející se dítě a prosebným pohledem vypouštěla zbytky alkoholového oparu Greyovi přímo do obličeje.

Grey vzpomněl na společný slib s Bobešem, když týden co týden vyráželi do přírody: "Pro baby nejsme nikdy k mání!"

Nečekaně dívku uchopil, dotkl se ramene, až se sám vylekal a raději ucukl, když pocítil lehký odpor.

"Neboj," chlácholil ji, jako by si dívku popletl s kotětem. "Hlady nepomřeme a teď ti už do Prahy stejně nic nejede."

Za hospodou zahrnuli a směřovali k lesu. Grey s Bobešem tudy nechodili často, vlastně si nevzpomínal, kdy zde šlapali naposledy. Jenže tentokrát neměl jinou možnost. Dívka za ním cupitala, vzdaloval se každým krokem, až vykřikla: "Počkej!"

Ohlédl se. Popoběhla, hledala Greyovu ruku. Jako dva milenci kráčeli mlčky vstříc dešti.

"Do háje," klel Grey, "ten chlap měl pravdu." Vzpomněl si, když nad lesem poprvé zahřmělo. Vrátit se do vsi bylo nemyslitelné, ušli již hodný kus cesty. Zbývalo jediné, dorazit ke staré pazderně zapomenuté za posledním rybníkem.

Blesk přivedl lijavec. Grey si v duchu nadával, že si uvázal na krk takové budižkničemu.

"Podívej," natáhla ruku. "Světýlko!"

Opravdu. V dálce hořel plamínek naděje.

"No jo, chalupa," přiznával Grey a na omluvu dodal, "už jsme tudy dlouho nešli. Jen, aby tam nežila zlá ježibaba!"

Dívka se usmála, kapky deště nadělaly z plavých vlasů třásně. Velké průsvitné modré oči se usmály a Greyovi se chtělo běžet po louce, zpívat, vznášet se a poletovat mezi plamínky blesků. Cítil v ruce vstupenku do rodičího se vztahu. Dva potencionální milenci, čekatelé lásky. Vydali se vstříc světýlku.

V dřevěné chaloupce, ve vyhráté světničce, zapomněli na útrapy.

"Co byste spali na seně, když vedle jsou postele prázdné," nabízela vrásčitá stařena. "Když jsem vás viděla rozmáčené na zápraží, tak jsem si myslela, že přijel David s tou svou."

Venku se zablesklo a knot svíčky se zatřepetal, až stín olízl krucifix na stěně.

"V takovém nečase se vydat na cestu," kroutila hlavou hostitelka, "a ke

všemu vyplivne eletrika," naříkala a složila ruce do klína. "Ale to oni vždycky, když je bouřka, tak vypínaj proud a nejdřív u nás, na takovým vydrholci. To víte, žádnéj kravín tady není, to je jinačí ve vsi, mají to elektrický dojení."

"Nezlobíte se, že jsme vás s manželkou tak pozdě přepadli?"

Greyovi připadala lež o manželce lepší než vyprávět příběh starý sotva pár hodin.

"Co vás nemá, mladý pane, aspoň nejsem sama," smála se a přitom pozorovala dívku, jejíž vlasy byly utkány z drobných svazků pentlí.

"Koukám na paninku, že jí musí bejt pořádná zima. Snad budu mít něco na přestrojení. Tohle sundejte nebo nasydnete," z truhlice vylovila košili. "Je flanelová, žádný takový ty kraječky a nahoře nic a dole nic, to vás zahřeje."

Grey usrl poslední doušek čaje. Místností voněl heřmánek, hotová apotéka. Dívka se mlčky zvedla, poděkovala za košili a měla se k odchodu.

"A ani jste si nenabídli," postrčila talířek s pečivem.

"Opravdu děkujeme," Grey si nedovedl představit, že by dnešní noc trávil jinde.

"Otoč se!" přikázala dívka po chvilce přešlapování, když osaměli ve vedlejšíh pokoji. Grey chtěl původně vyjít ven a počkat tam, než zmizí pod starosvětsky proužkovanou duchnou. Nakonec jen popošel k oknu a pozoroval boží dopuštění venku. Občas se zablesklo. Počítal. Jedna, dvě devět, deset. Bouřka se vzdalovala. V oknech stínily muškáty a Grey měl sto chutí otočit se. Představoval si její krásné a malé, odhalené prsy, chvějící se jako dvě sevřené pěsti.

"Už můžeš."

Z pod peřiny vykukovala záplava plavých vlasů. Začal se svlékat.

"Promiň, že jsem tě .. že jsem řekl, že seš moje manželka, víš ... připadalo mně to nějak to ... jak se vlastně jmenuješ?"

Ťuk. Ťuk. Ťuk.

"Mladý pane, přineste si věci ke kamínkům, ať vám to do rána oschne."

Grey vzal svoji kupičku prádla. Hledal dívčino oblečení, rozrovnané na židli. Trochu štítivě se dotkl spodního prádla. Vděčil tmě, že mu dívka nevidí do tváře.

Nad plotnou schlo rozvěšené prádlo.

"Já už musím, aby ...," rozpačitě vysvětloval Grey.

"Jen se nebojte, však vám neuteče, " dodala stařena jízlivě, "když je to manželka. Copak si myslíte, že jsem slepá. Ale já vím, dneska se to tak nebere," snažila se Greye pozdržet. "Jako David. Jezdil sem s Lenkou ještě před wojnou, museli se brát, jak jinak, dneska. Žije s jinou, párkrát sem s ní taky přijel, ale já mu povídám, máš dítě, tak se o něj starej a takovouhle mi sem nevod' a od tý doby ...," podívala se kamsi nahoru.

"Myslel jsem, že jste ho čekala?"

"Čekala!?" ušklíbla se. "Čekám dva roky. Zapomněl na starou bábu. Holt je

jinej svět. to když Pepík, dej mu pánbů věčnou slávu, za mnou chodil, to by o něj táta přerazil násadu, kdyby si dovolil, co dneska mladý."

Děšť monotónně bubnoval na okna, na střechu a do dveří, jako by chtěl vpustit dovnitř k teplu, kde stařena přetrásala životní osudy tak dlouho, než se jí začaly klížit oči. Grey si připadal jako u táboráku, jen kdyby nebyl tak nervózní, při pouhém zavadění slůvkem o ní.

Když se Grey konečně vysvobodil ze ženina monologu, vládlo v ložnici ticho. Svíčka hořela a vosk stékal dolů na starý svícen. Všiml si obrázku nad postelemi. Nevěsta v bílém, s malinkatým závojíčkem. Ženich vystříhaný, vyholený, s motýlkem u krku, vlasy sčesané dozadu. V mladé ženě nemohl nepoznat stařenu. Život jí vmaloval do tváře hluboké vrásky.

Ulehl opatrně vedle spící dívky, velmi opatrně. Děšť slábl. Grey se snažil zavřít oči, nemyslet na podivný večerní příběh, ale spánek nepřicházel. Naklonil se nad dívku, ani nedýchal. štlhlá paže volně ležela na peřině, plet' se hedvábně leskla, na špinavých nehtech se leskl rudý lak.

"Kdo ví, co jsi zač, " pomyslel si. "Třeba utekla z polepšovny."

Představoval si, jak Bobešovi vypravuje o tom, jak se dostal s neznámou dívkou do manželské postele. Celý týden kamarádovi rozmlouval zrzku a nakonec usnul.

Probudilo jej bouchnutí dveří. Místo vedle osiřelo. Utekla? Kroky se blížily. Ve dveřích zasvítily vlasy. Anděl., Zrovna tak vypadala teta Blanka v noční košili a s křídly tenkrát na Mikuláše, když se strašně bál čerta. Dneska se chvěje opět po těle, možná víc. Světlá košile prořezávala tmou. Flanel vlál kolem chvátajících stehů.

"Stalo se ti něco?"

"Moc jsem pila, nejsem zvyklá."

MLčky leželi každý na své polovině. Sbíral odvalu než sestoupil k ní. Ruka zabloudila k prvnímu zátarasu knoflíčků.

"Prosím tě, ne," z hlasu vycítil úzkost, "já ... ještě nikdy jsem ... to .. s nikým."

Ticho.

"Promiň, já jen ...m," připadal si trapně. Potřeboval zažehnat ticho.

"Jak se jmenuješ?"

"Simona, a ty?"

"Grey, vlastně Jarda, kluci mně tak říkají."

Hleděli do tmy. Našel na usmířenou její dlaň. Ucítil drobný kroužek na prsteníčku. tentokrát neucukla.

"Utekla jsi z ..., " zarazil se. Ještě všechno pokazí.

"... z domů," pomohla mu.

"Z domů? Proč?" jeho nepřítomnost o sobotách a nedělích nikomu doma nevadila. "Už v tý hospodě ses mi zdála divná, ještě jsem tě tam nikdy neviděl."

"Ani jsi nemohl. Naši mě nepustili na krok. Pořád jen: Už se! K čemu?"

"Třeba to s tebou myslej dobře, " snažil se Grey.

"Mluvíš jak máma. Na vysvědčení jsem měla jednu pitomou dvojku z chemie a na školu jsem se stejně nedostala. A když mě máma viděla před školou s kámošem, nedovedeš si představit to peklo. Kdyby mě teď viděla ..., " polkla hořkost. "A přitom kluk z ročníku, sotva prolezl a dostal se v pohodě. a pak, že není protekce," přiznávala ublíženě.

"Opila jsem se, no a co? Na truc .. copak je to nákej život, vejrat do knih, ale jinak ... nemysli si nic to ... nejsem zvyklá, strašně mě bolí hlava. Nebejt těch blbců ... ještě, žes přišel .. jinak, " občas se někdo pohnul. Vzdálenost, propast či spojující můstek zůstal.

Ukončila výpověď dosavadního života v půli věty. Chvilí bylo ticho, až Grey nelogicky řekl: "Byla jsi někdy na pasekách za Krákorcem? Nejhezčí je to tam v září, když podzim zraje."

Greyovo tajné místo, o kterém věděl ještě Bobeš. Složili tam přísahu věrnosti, na život a na smrt. Tenkrát měli patnáct let a od té doby mezi ně vložil osud zrzku. A Simonu.

"Jestli budeš chtít, tak se tam zítra můžeme podívat."

"Když nebude pršet," odpověděla a potichu se usmála.

ČAJ pro chvíle pohody

č.71 ,srpen 2012, ročník XI

Vydáno 5. srpna 2012 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Grafická úprava titulní strany Jozev dŘevník Borovský

Interní tiskovina LISu

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!